

# TITO

## Paulom dis tcgãya sa

### Titom koe

### Téé-cookg'ai sa

Tito ba kò qhàò zi dim dtcòm-k'ao me e, ncêe kò gam khama ma ko ma tsée ba, a kò Paulo ba Nqarim dim kg'ui ba xgaa-xgaan koe hùì. Paulo ba kò ncêes tcgãya sa Tito ba góá máá, ãem kò Kerete koe qaù meá ka, kereke di tsééa nem gha tc'ää-cookg'ai ka.

Tcgãya sa ko ngoana zi gúù zi ka kg'ui:

1. Kg'aika dis kam ko Tito tsée-k'áín zi tc'ää-cookg'aim kerekes di xu gha kúrú zi ka kg'ui.
2. Gaiam ko Tito bìríá kg'ónòè, ntamam gha ma tãáka zi xg'ae zi ma kerekes koe xgaa-xgaa sa: kaia xu khóè xu hěé, naka kaia zi khóè zi hěé (ncêe ko hàà dxàe-coa zi xgaa-xgaa zi), q'arí-k'ao xu hěé naka q'ään hěéthěé e.
3. Còò dis kam ko Paulo Tito ba bìríá tchàno-tchano dtcòm-k'ao ne di tsééan ka: kái-k'aise méé ne tòókua hãa naka ncàmkuá hãa, naka hòreku di i guu, naka ntcoekuan di i guu, naka kerekes koe q'aa-q'aase guu sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- tc'ää-còokg'ai sa
- xgaa-xgaa ne
- cgómkuá ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Kerekes di xu tc'ää-cookg'ai xu (1)

- Tãáka zi xg'ae zi di xгаа-xгаа ne, kerekes koe

(2)

- Tchànoan xгаа-xгаа ne (3)

## **Kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu (1)**

### *Tsgámkaguku zi*

<sup>1</sup> Paulo ra a, Nqarim dir qãà ra, a Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao\* ra. Tsééa óáèa ra, Nqarim ka nxará tcg'òòèa ner gha hàà gane di dtcòmàn koe *hùi*, a kúrú ne ne tseeguan q'ãa, a Nqari-tcáóa hãase kg'òè ka. <sup>2</sup> Chõò tamas kg'òès di nqòòan úúa hãase, ncēm kò Nqarim ncēe tshúù-ntcõa di tama ba, nqõóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe nqòòkagu *taa* hãa sa. <sup>3</sup> Gam qáòa tcg'òóa hãam x'aèm kam kò Gam dim kg'ui ba *tiri* xгаа-xgaan koe x'ái. Nqarim gatá dim Kgoara-kg'ao ba ncēs tséé sa máà tea, ãem kò ma x'áèa hãa khama ma.

<sup>4</sup> Titoè, gatá dis dtcòm̃s koe tseegu di tsi cóá tsi tiri tsir ko *ncēs tcgãya* sa góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hěé, naka Jeso Krestem gatá dim Kgoara-kg'ao ba hěéthěé tsara koe guua hãa cgóm̃kuan hěe naka tòókuan hěéthěé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

### *Titom di tsééa ne Kereta koe*

<sup>5</sup> Eẽ kò xg'ara-xg'araè tama zi gùù zi tsi gha qau a tchàno-tchano domkar kò Kereta koe qau tsia, a tsi a ãer ko ma x'áè tsia khama ma wée xu x'áé-dxoo xu koe kerekes di xu kaia xu nxará tcg'òó.

<sup>6</sup> Kerekes dim kaia ba méém káà chibim khóè ba ii, cúis khóès dim khóè ba méém ii, gam di cóán méé i dtcòm-kg'ao ii, naka ia táá uàn hěé naka

---

\* **1:1:** x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

ntcoekuan hěéthěé ka q'ãaèa hãa guu. <sup>7</sup> Nqarim di tsééan ko kúrúm khóè me e domka méém kàa chibi ba ii, táá méém ko dɔmɔse guu kana xgòà-xgoase guu, kg'áà-kg'ao ba méém ii guu, naka ncõo di ii guu, naka táá kàa cgoa qguù di ii guu. <sup>8</sup> Igaba méém qãèse ko khóèan hàakagum khóè ba ii, qãè gúùan ncàmam khóè ba méém ii, qgóóse ko ba, a tchàno ba, a tcom-tcomsa ba, a xaèa kg'ónòsea hãa ba. <sup>9</sup> Tcom-tcomsam kg'ui ba méém qgóóa qari, ěem ma xgaa-xgaaè mea hãa khama, naka baa gha nxãasega c'ěe ne ghùì-ghuin tcáo kómseko xgaa-xgaan cgoa, naka ěe ko ntcoe e ne tchàno-tchano.

<sup>10</sup> X'àèan ntcoea hãa ne khóè ne kái nea hãa ke, kg'uia xám-kg'ao ne, a kàa-kg'ao ne, kái-kg'aise gane ěe Juta dis dtcòmɔs koe guua hãa ne.† <sup>11</sup> Nqookaguè méé ne, gúù zi ěe ne ga kò xgaa-xgaa tama zi xgaa-xgaan ka ne ko wèém x'áé ba cg'ãè-cg'ãe ke, a ko ncěe xgaa-xgaan kúrú, c'ěes gúù sa ne gha kàan cgoa hòòà mááse ka. <sup>12</sup> Gaxu porofiti xu ka c'ěem tc'áro ga kò máá: “Kereta di nea wèé x'aè ka tshúù-ntcõa-kg'ao ne e, a cg'ãè cau ne kg'oo-coa ne e, kúrúa mááse tama nea igaba ne kg'ama tc'õó-kg'ao ne e,” témé. <sup>13</sup> Ncěe ko nxàèè sa tseegu si i, ke qarika dɔàè ne, naka ne gha nxãasega tchàno dtcòmɔn úú, <sup>14</sup> naka nea Juta ne di huwan táá gúù cgáé khama ma sée guu, kana gane ěe ko tseeguan ntcoe ne di x'áè-kg'ámɔn igaba. <sup>15</sup> Gane ěe q'ano ne ka i wèé gúùan q'ano o, igaba gane ěe cg'ãè tc'ěe ne ncěe dtcòmɔn tama ne ka i cúí gúù ga q'ano tama. Gane di tc'ěean hěé naka tcáoan hěéthěéa cg'ãè-

---

† **1:10:** ěe Juta dis dtcòmɔs koe guua hãa ne - Gerika sa ko máá: “ěe q'ãe nqãa-qgai khòo-kg'aièa ne dis xg'aes koe hãa ne,” témé.

cg'ãeèa. <sup>16</sup> Nqari ba ne q'ana hãa sa ne ko nxàea tseegukagu, igaba ne ko gane di tsééan ka xguì Me. Cg'ãe kg'òò ne e, a komsana tama, a ne a qãe gúùan kúru kg'ano tama.

## **Tséé-kg'áma ne tãáka zi xg'ae zi di i kerekes koe (2)**

### **2**

#### *Titom ga ko xgaa-xgaa sa*

<sup>1</sup> Igabaga méé tsi tsáá qãe xgaa-xgaan kg'anoa zi gúù zi ka kg'ui. <sup>2</sup> Kaia xu khóè xu xgaa-xgaa naka xu qgóóse, naka tcom-tcomsa ii, naka i tc'èe-kg'áma xu tchàno ii, naka xu dtcòmàn koe hëé naka ncàmkuàn koe hëé naka qáò tcáóan koe hëéthëé tchàno ii.

<sup>3</sup> Gataga méé tsi thëé kaia zi khóè zi xgaa-xgaa naka zi kg'òè-kg'áma zi koe qgóóse, naka táá c'amku di ii, naka góéan kg'áà koe káise tòóse guu, igaba méé zi tchàno gúùan xgaa-xgaa. <sup>4</sup> Nxãasega zi gha khóè zi gazi ka cg'aré zi xgaa-xgaa, gazi di xu khóè xu hëé naka gazi di cóán hëéthëé méé zi ncàm sa, <sup>5</sup> naka zia qgóósean úúa hãa, naka q'ano ii, naka zia x'áéa zi qãese xaèa kg'ónò, naka zia gazi di xu khóè xu máàse, nakam gha nxãasega táá Nqarim dim kg'ui ba cóèè guu.

<sup>6</sup> Gataga méé tsi thëé qárí-kg'ao-coa xu ntcàm naka xu qgóósean úú. <sup>7</sup> Wëés guùs qãès kúru koe méé tsi x'ái sa ii. Tsari xgaa-xgaan koe méé tsi x'ái, tcáóá tsi qãe e sa, naka wëé tcáóá tsi cgoa gúùan kúruan ka hëéthëé e. <sup>8</sup> Kómseko kg'uiàn ncëe ntcoèè tite tséékagu, naka ne gha nxãasega gane ëe

ko ntcoe e ne sau-cgaekaguè, cúí gúù tshúù ga káà a gane gha gatá ka kg'ui i ke.

<sup>9</sup> Qǎàn méé tsi xgaa-xgaa naka i wèé zi gúù zi koe gaan ka q'òðsean komsana, naka qǎè-tcaokagu u, naka táá kg'ui-kg'ám-q'oo o guu, <sup>10</sup> naka táá ts'ǎà cgae e guu. Igaba méé i x'ái, wèé zi dàò zi koe i kaisase tcom-tcomsa a sa, naka ia gha nxãasega Kgoara-kg'aom gatá dim Nqarim di xgaa-xgaan wèé zi qǎà zi koe t'òè-t'òe.

<sup>11</sup> Nqarim di cgómkua ne x'áísea hãa, a ko wèé ne khóè ne koe kgoarakuan óá. <sup>12</sup> A i a ko xgaa-xgaa ta a, cg'ǎè tcáóan hěé naka nqǒóm di zi tc'ěe zi hěéthěé ta gha xguì ka, naka taa gha ncēm kámám dim nqǒóm koe qǒósea hãase kg'òè, naka tchàno ii, naka Nqari-tcáóá hãa; <sup>13</sup> ẽe ta hãa a ko ts'ee-ts'ee kg'aièas nqòò sa qǎà ka, Nqarim kiam, Kgoara-kg'aom gatá dim Jeso Krestem dis x'áàkos x'áíse-q'oo sa, <sup>14</sup> ncěe kò gatá domka máàsea hãa ba, nxãasegam gha wèé chibian koe x'ámá tcg'òó ta a ka, a ba a gha Gam di khóèan q'ano-q'anoa mááse, Gam di gha ii ka, a gha gataga qǎè tsééan kúrú koe kaisase máàsea hãa.

<sup>15</sup> Ncěe zi gúù zi méé tsi xgaa-xgaa, naka wèé qaria tsi ka khóèan ntcàm naka dqàè e. Táá hěé naka i khóèan ntcoe tsi guu.

### **Tchàno gúùan kúrúa ne (3)**

## **3**

<sup>1</sup> Khóè ne tc'ěe-tc'ěe naka ne gane di xu tc'ǎà-cookg'ai xu hěé naka gane di xu kaia xu hěéthěé qámse máá, naka nea komsana, naka nea wèés gúùs qǎè sa kúrúan kg'ónòsea máá. <sup>2</sup> Táá méé ne

c'êe khòè ka cg'âèse kg'ui guu, kana mēéku cgoa a guu, igaba méé ne qâè cau ii, naka qámsea ne hãa sa wèè khòèan koe x'ái.

<sup>3</sup> C'êe x'aè ka ta kò gatá igaba káà tc'êe ta a khama, a kò komsana tama, a kò hoàkaguè, a ta a kò êe ta ko tc'êe zi hēé, naka tãáka zi kare-kg'ám zi hēéthēé kúru koe tòósea hãa, a kòo cg'âè tc'êean hēé naka chikuan hēéthēé cgoa kg'òè, a ta a kò khòèan ka hòrèa, a kò thēé hòrekua hãa. <sup>4</sup> Igabaga êe i ko Nqarim gatá dim Kgoara-kg'aom di qâèan hēé naka ncàman hēéthēé x'áise, <sup>5</sup> kam kò kgoara ta a, êe ta kò gatá kúrua hãa zi gúu zi tchàno zi domka tamase, igaba Gam di thòò-xama-máákuan domka. Kgoara ta am kò kabase ábàkuan dis xg'aàkus koe hēé naka kaba-kabakus koe hēéthēé e, Tcom-tcomsam Tc'êem koe guu a, <sup>6</sup> ncêem kò gatá koe kaisase ntcâa tcana hãa ba, gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem koe guu a. <sup>7</sup> Ncêes gúus domka ta Gam di cgómkuan ka *Nqarim cookg'ai koe* tchàno ta iise bóòèa hãa, a Gam di zi gúu zi kàoa, chòò tama kg'òèan dis nqòò sa úúa hãase. <sup>8</sup> Ncêe kg'uiua nea tcom-tcomsa a.

Ra ko ncêe zi gúu zi méé tsi qarika nxàe sa tc'êe, naka ne nxãasega êe Nqarim koe tcoma hãa ne kòrese naka nea qâè gúuan kúruan kgoara tcáóa máá. Ncêe zi gúu zia qâè zi i, a wèè khòèan koe hùian úúa. <sup>9</sup> Igabaga méé tsi káà hùì ntcoekuan hēé naka qhàò zi ko ma xùrikus ka hēé, naka tèèku-kg'ám zi hēé, naka x'àèan di mēékuan hēéthēé téékagu, káà hùì i, a cg'ãa-cg'ana a ke. <sup>10</sup> Khòèm kereke sa ko tsai-tsai q'aa ba méé tsi tc'ãà di sa dqàè, naka cam di sa hēéthēé e. Gaa koe guus ka táá tchòà úú cgoa me guu, <sup>11</sup> q'ana hãase, êeta iim

khóè ba dàòm q'oo koe tcg'oara, a chìbiga me e sa, a ba a gaam ga ba gam ka bóòà xguìsea hãa.

*Còo di x'áè-kq'áma ne*

<sup>12</sup> Eër kò Aretemase ba kana Tigiko ba tsáá koe tsééa úú ne méé tsi qarika kúrú naka Nikopolise koe hàà cgae te, sao kar gha gaa koe hãa sar bìrísea hãa ke. <sup>13</sup> Kúrú wèés gúùs ãe tsi ga kúrú sa naka Senasem x'áè q'ãa-kq'ao ba hěé, naka Apolose ba hěéthěé tsara gatsara dis qõòs ka hùì, naka bóò c'ěe gúù ga tsara tcào tama sa. <sup>14</sup> Gatá di khóèan méé i thěé xgaa-xgaase naka ia qãè gúùan kúrú kgoara tcáóa máá, naka ia gha nxãasega qaase ko zi kúrú, naka ia táá káà hùìs kg'òè sa kg'òè guu.

<sup>15</sup> Wèé ne khóè ne ncěe tíí cgoa hãa ne ko tsgámkagu tsi. Tsgámkagu méé tsi ãe dtcòman koe ncànn taa ne.

Cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

**Kabas Qae-xg'ae sa**  
**The New Testament in the Naro language of Botswana**  
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b